

Beantwoording vragen omwonenden Remmerden

De vragen zijn ingediend tijdens de omwonendenbijeenkomst Remmerden op 19 april 2021. Deze beantwoording wordt als bijlage 4 bij het verslag gevoegd.

Vraag 1. (aan Solarfields)

Wie zijn behalve Solarfields de initiatiefnemers en zijn die aanwezig?

Volgens de brief van de gemeente dd 22 februari hebben de grondeigenaren (initiatiefnemers) verzocht de mogelijkheden te onderzoeken. Wie zijn die grondeigenaren? En zijn die aanwezig?

Antwoord Solarfields: De initiatiefnemers voor dit zonnepark zijn Solarfields en de Bewonerscoöperatie Rhenen i.o. Solarfields handelt namens de grondeigenaren om te onderzoeken of een zonnepark op deze locatie mogelijk is. Het is aan de grondeigenaren zelf om te beslissen of zij willen meedoen aan discussies en de bijbehorende ontwikkeling of dat volledig aan Solarfields overlaten.

Vraag 2. (aan mw de Heer)

Mw de Heer geeft in één van de stukken aan: *“Er is een keuze gemaakt om het Binnenveld uit te sluiten voor de realisatie van zonnepanelen op land. Hiermee geven we ruimte aan goed agrarisch ondernemerschap, waar het Binnenveld door gekenmerkt wordt.”* **Waarom geeft u goede agrarische ondernemers bij Remmerden niet dezelfde ruimte?** Met deze plannen moeten agrarische familiebedrijven die al generaties met trots hun land bewerken stoppen met hun activiteiten!

Antwoord mevrouw De Heer: Het Binnenveld wordt gekenmerkt door een aaneengesloten agrarische landschapsstructuur met over het algemeen vruchtbare landbouwgrond. Door het uitsluiten van het Binnenveld voor zonnenvelden willen we voorkomen dat deze landschapsstructuur verloren gaat. De beoogde percelen bij Remmerden maken in mindere mate onderdeel uit van grootschalig agrarisch landschap, ze liggen voor een gedeelte aaneengesloten aan een bedrijventerrein en beschikken over een bodem met droge zandgrond met minder agrarische waarde.

Vraag 3. (aan mw de Heer)

In een raadsvergadering heeft D66 raadslid de zorg geuit dat door de zonnenveldplannen er speculatie op grond op gang zou komen. Hier is inmiddels duidelijk sprake van in Remmerden. Investeerders zijn systematisch grond aan het opkopen en de pacht aan het opzeggen bij de boeren die de grond nu pachten voor agrarische doeleinden. Er is zelfs sprake van intimidatie en dreigen met rechtzaken als een boer weigert zijn grond te verkopen aan nota bene een raadslid dat hierin actief is en als eerste op de hoogte is van de plannen en ontwikkelingen.

Welke stappen gaat u ondernemen om deze ongewenste ontwikkeling onmiddellijk te stoppen?

Antwoord mevrouw De Heer: Ik deel de zorgen wat betreft speculatie over grondprijzen. Wij kunnen dit niet helemaal voorkomen maar proberen het wel te beperken door voorwaarden te stellen. Bijvoorbeeld de voorwaarde dat een project voor minimaal 50% in lokaal eigendom is. In het beleidskader voor zonnepanelen op land kunt u meer aanvullende voorwaarden lezen.

Vraag 4. (aan mw de Heer)

Nu het binnenveld van meer dan 1300 ha is uitgesloten van zonnevelden heeft Mw de Heer aangegeven dat er ten westen van Rhenen nog ca 61 tot 69 ha grond beschikbaar is voor zonnevelden en een windmolen. **Welke gebieden zijn dat, behalve Remmerden?**

Antwoord mevrouw de Heer: Bij het beantwoorden van deze vraag is er via een luchtfoto gekeken of er 61 tot 69 ha ongebouwde grond ten westen van Rhenen aanwezig is. Voor al deze percelen zouden in principe de mogelijkheden voor zonnevelden of een windmolen kunnen worden onderzocht. Er zijn dus geen specifieke gebieden aangewezen.

Vraag 5. (aan mw de Heer)

Solarfields geeft (op haar website) aan vanaf 10ha in de markt te zijn om zonnevelden te ontwikkelen en dat je als grondeigenaar minimaal 5 ha grond moet inbrengen om aan te kunnen haken. Voor daken geldt een minimale grootte van 3000 m2. Waar anders dan in Remmerden kan dit gerealiseerd worden nu het Binnenveld is uitgesloten?

Is Solarfields in retrospect wel een goede initiatiefnemer voor dit gebied; hun schaalgrootte past immers beter bij de mogelijkheden op het Binnenveld.

Antwoord mevrouw De Heer: Minimaal 10 ha aan zonnevelden is ook te realiseren in het Binnenveld, ten zuiden van de N225. Verder zijn er niet veel gebieden waar zonnevelden van deze grootte gerealiseerd kunnen worden. Uiteindelijk zal Solarfields zelf bepalen of er ook vanuit financieel oogpunt een haalbaar project kan ontstaan bij Remmerden.

Reactie Solarfields: De reden dat Solarfields deze 'minimale grens' hanteert heeft te maken met de financierbaarheid van zonneparken in algemene zin. Met de huidige subsidieregeling zien wij dat zonneparken onder de 10 hectare in Nederland al snel financieel niet haalbaar meer zijn. Derhalve zijn wij op zoek naar grotere locaties, zoals hier bij Remmerden. Deze hectares zijn ook hard nodig door de forse afstand naar het netstation (*Veenendaal*). Om dat te kunnen betalen moet er een minimumaantal MWp worden geïnstalleerd. Elke andere ondernemer zal tegen dit probleem aanlopen. Daarnaast heeft Solarfields afspraken gemaakt met de grondeigenaren en zijn zij daarom aan zet in deze omgeving.

Vraag 6. (aan mw de Heer)

Solarfields wil de het laaghangende fruit eerst plukken nl grote zonnevelden.

Waarom stimuleert de gemeente met eigen investeringen niet eerst de daken vol te leggen en indien nodig eerst constructief te verzwaren?

Antwoord mevrouw De Heer: De gemeente heeft niet de financiële middelen om met eigen investeringen andermans daken vol te leggen of constructief te verzwaren. De daken van gemeentelijke gebouwen zullen wel steeds meer gevuld worden met zonnepanelen, voor zover deze er nog niet liggen. Vanuit de gemeente zijn er inmiddels ook diverse projecten opgestart om

dakeigenaren (zowel particulieren als bedrijven) te stimuleren hun dak beschikbaar te stellen voor het opwekken van zonne-energie.

Reactie Solarfields: Solarfields ontwikkelt overal waar een potentieel zonnepark mogelijk is op dak, water én land. Met alleen zonnedaken zullen de energiedoelstellingen niet gehaald worden. Daarom zullen parallel aan het volleggen van de daken (*wat een hoop complicaties met zich meebrengt*) ook gekeken moeten worden naar locaties op land.

Vraag 7. (aan mw de Heer)

Wanneer is bekend of en hoeveel de gemeente gaat investeren en wat zijn hierbij de overwegingen?

Antwoord mevrouw De Heer: Het project bij Remmerden zit nu in een voorfase, in de onderzoeksfase. Wanneer uit nader onderzoek blijkt dat het project kans van slagen heeft, de omgevingsvergunning is verleend en de SDE++-subsidie is aangevraagd, komt de financiële participatie. Dan zal de gemeente de keuze maken of en hoeveel ze gaat investeren. De overwegingen hierbij zijn nu nog niet bekend.

Vraag 8. (aan mw de Heer)

Het lokaal eigendom van 50% gaat erover dat minimaal 50% van de financiële opbrengst ten goede komt aan de lokale inwoners/ondernemers/gemeenschap.

- Hoe is "financiële opbrengst" gedefinieerd en wie stelt dat vast?
- Wat wordt verstaan onder "lokale inwoners/ondernemers/gemeenschap" vallen daar ook de inwoners van het Binnenveld onder of alleen de inwoners en ondernemers wiens directe leefomgeving zwaar wordt belast.

Antwoord mevrouw De Heer: In de Regionale Energiestrategie is in regionaal verband nagedacht over het vormgeven van minimaal 50% lokaal eigenaarschap. In hoofdstuk 4.3 (vanaf blz. 35) van de RES 1.0 kunt u hier meer over lezen. Zie

<https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/bieb/res-10-regio-foodvalley>

Wie de lokale inwoners/ondernemers/gemeenschap zijn, is per project verschillend. Het bevoegd gezag (dit is meestal de gemeente of de provincie) bepaalt hiervoor de grens. De gemeente ziet het begrip 'lokaal' als drie zones. In eerste instantie zal gekeken worden of 50% lokaal eigenaarschap gerealiseerd kan worden via de directe omgeving van een project. Wanneer dit niet lukt kan de zone vergroot worden op gemeenteniveau of regioniveau.

Reactie Solarfields: Kleine aanvulling: Het gaat over minimaal 50% lokaal eigendom (*zo staat het in het beleid*). Met de Bewonerscoöperatie Rhenen i.o. worden afspraken gemaakt over hoe en wanneer de coöperatie een 50% belang neemt in het project. Het is dan aan de coöperatie zelf om te bepalen hoe de financiële opbrengsten uit het zonnepark dan worden gebruikt, door bijv. nieuwe initiatieven te starten of rendement te geven aan leden van de coöperatie (*investeerders*).

Vraag 9. (aan Solarfields)

Waarom wil Solarfields niet met ValleiEnergie werken en wordt er een nieuwe Cooperatie opgericht?

Antwoord Solarfields: De kans deed zich voor om een lokale energiecoöperatie op te richten samen met Paul Nagtegaal. Wij zien graag dat de lokale opbrengsten dan ook daadwerkelijk zo lokaal als mogelijk terugvloeien en daarom hebben wij deze keus gemaakt. Een samenwerking met ValleiEnergie in een later stadium is ook niet uitgesloten.

Vraag 10. (aan Solarfields en mw de Heer)

Hoe kunnen we als omwonenden voorkomen dat er zonevelden en windturbines komen midden in dit unieke stukje NNN gebied dat ingesloten is tussen Natura 2000 gebied en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug met een hoge cultuur historische waarde? Tenslotte worden door provincie, gemeente en bewoners al decennia lang kosten noch moeite gespaard om dit uniek stukje Nederland te behouden!

Antwoord mevrouw De Heer: Ik ben mij ervan bewust dat het gaat over een unieke plek en wij willen hier graag rekening mee houden. Daarom is het voor u ook belangrijk om mee te denken tijdens het proces voor het aanvragen van een vergunning. Bijvoorbeeld over de inrichting en de manier waarop het zonneveld gecombineerd kan worden met natuurontwikkeling. De combinatie met natuurontwikkeling is bijvoorbeeld een manier waarop in NNN-gebied onder voorwaarden zonevelden mogelijk zijn. Wanneer er een vergunning is aangevraagd gaat er een regulier traject lopen en is het mogelijk om een zienswijze in te dienen.

Antwoord Solarfields: Via inspraak is dat mogelijk. Bij de ter inzagelegging van de vergunning heeft u de mogelijkheid om uw zienswijze op de vergunning in te brengen en daarmee het bevoegd gezag te overtuigen dat de vergunning niet verleend mag worden. Daarna kunt u ook nog tegen de (*indien*) verleende vergunning in beroep bij de lokale Rechtbank en eventueel daarna nog bij de Raad van State.

Vraag 11. (aan mw de Heer)

Dhr. Jan_Willem Verhoeven van Bosselaar Strengers heeft u een brief gestuurd met daarin oa een WOB verzoek.

Wat is de status van dit WOB verzoek en wanneer kunnen wij de informatie tegemoet zien?

Antwoord mevrouw De Heer: Wij hebben de vragen uit de brief inmiddels beantwoord. Er is met de advocaat afgesproken dat hij de gemeente laat weten of u alsnog een officieel WOB-verzoek wenst in te dienen.

Vraag 12. (aan mw de Heer)

Plan A was Binnenveld, plan B is Remmerden, wat is plan C?

Antwoord mevrouw De Heer: Wij onderzoeken op dit moment diverse mogelijkheden. De mogelijkheden zijn onder andere afhankelijk van initiatiefnemers en grondeigenaren. Wij hebben als

gemeente zelf geen volgorde in de plannen. De door u aangegeven volgorde is de volgorde waarin initiatiefnemers met een plan bij ons zijn gekomen. Wat ons betreft is er geen plan A of plan B. We hebben dus ook geen plan C.

Vraag 13. (aan gemeente en initiatiefnemers)

We horen heel weinig over het gewicht van de natuur in de overweging of dit initiatief doorgang kan vinden. NNN gebied is "nee tenzij". Wat is de meerwaarde voor de natuur (fauna) als dit plan doorgang zou vinden.

Antwoord gemeente Rhenen: We zijn nog niet begonnen met nadere onderzoeken. De natuurwaarde en de gevolgen van het gegeven dat het gebied een NNN-gebied betreft, zullen dus nog onderzocht moeten worden. We hechten er in ieder geval aan dat er bij de inrichting van zonnevelden rekening wordt gehouden met alle flora en fauna in het gebied. Ook hechten wij aan een gecombineerd gebruik van een zonneveld. Bijvoorbeeld door de combinatie met begrazing door schapen of het bergen van water.

Antwoord Solarfields: Zonneparken bieden een goede kans om ecologische meerwaarde te creëren, zeker ten opzichte van intensief gebruikte agrarische percelen. De focus van dit project zal ook met name op het gebied van ecologie gericht zijn en daar zal uitgebreid rekening mee worden gehouden in de inrichting van het zonnepark. Denk hierbij aan wat grotere rijafstanden, inpassing met inheemse heester en plantsoorten langs de randen en in het park, inzaaien van kruidenrijke grasmengsels etc. De ecologische situatie dient eerst goed in kaart te worden gebracht en daar zal worden vastgesteld welke soorten er allemaal extra aandacht behoeven. Daar worden dan in het zonnepark speciale maatregelen getroffen om hun habitat te versterken of te beschermen. Dit plan zal gepresenteerd worden samen met de landschappelijke inrichting.

Vraag 14. (aan mw de Heer)

Vorig jaar begin maart zijn er drie RES informatieavonden geweest voor omwonenden (Elst, Achterberg en Rhenen) waarvoor wij geen uitnodiging hebben gezien, wie wel? Mw de Heer heeft gesteld dat Remmerden door de inwoners als beste plek is aangewezen voor windturbines. Omwonenden van Remmerden zijn daar niet in betrokken. Hoeveel inwoners hebben die informatieavonden überhaupt bezocht? **Wil mw de Heer haar standpunt wijzigen hierin?** Immers iemand in Maastricht vragen of het een goed plan is windturbines in Groningen te plaatsen, zal daar mee instemmen

Antwoord mevrouw De Heer: Het uitnodigen voor de informatieavonden over de RES is algemeen en via de voor de gemeente bekende kanalen gedaan. Via een aantal artikelen op de gemeentepagina in de krant, via social media en door het ophangen van posters op diverse plekken in de gemeente. Bijvoorbeeld bij de Albert Heijn in Rhenen en Elst. In totaal zijn de avonden door zo'n 100 inwoners bezocht. De avond in Elst was met ruim 60 aanwezigen het drukst bezocht.

Er zijn ook vragen gesteld over het opwekken van duurzame energie in een enquête via "Rhenen Spreekt". 685 mensen hebben deze vragen beantwoord. Ook voor "Rhenen Spreekt" kan iedere inwoner uit de gemeente Rhenen zich aanmelden. Voor meer informatie kunt u kijken op www.rhenenspreekt.nl

Vraag 15. (aan gemeente en initiatiefnemers)

De communicatie en transparantie vanuit de gemeente en vanuit de coöperatie is laat zeer te wensen over, waardoor het vertrouwen is geschaapt

Hoe gaat de gemeente en de initiatiefnemers dat veranderen en het proces transparant maken?

Weet de gemeente en de coöperatie of iedereen nu wel geïnformeerd en tijdig uitgenodigd is?

Antwoord gemeente Rhenen: Vanuit de gemeente is geprobeerd om juist zo transparant mogelijk te zijn, door u al in een heel vroeg stadium te informeren over het initiatief. Tijdens volgende stappen zullen we ook aandacht blijven besteden aan het informeren van u als omwonenden, de ondernemers op Remmerden en andere inwoners en ondernemers uit de gemeente. De initiatiefnemers zullen als een van de eerstvolgende formele stappen een zogeheten principeverzoek indienen. Het proces rondom het afhandelen van een principeverzoek is openbaar te volgen.

Antwoord Solarfields: Voor de communicatie van de gemeente Rhenen kunnen wij niet spreken, maar de communicatie van de Bewonerscoöperatie i.o. is wel degelijk vroegtijdig en transparant gebeurd. Wij denken dat de directe omgeving allemaal is benaderd, maar mocht u andere informatie hebben, dan horen wij dat erg graag.

Vraag 16. (aan mw de Heer)

Wat is het nut van een zonneladder als alle eerste treden daarbij onhaalbaar zijn (of onhaalbaar verklaard worden door de gemeente)? Dan blijft altijd de laatste trede over en zijn de andere treden voor de Bühne.

Antwoord mevrouw De Heer: Doordat de zonneladder kijkt naar de situatie op perceelniveau, is de uitkomst van de zonneladder situatie afhankelijk. Met de zonneladder willen we voorkomen dat er een zonneveld op een perceel wordt aangelegd waar ook gebouwen staan waarvan de daken gevuld kunnen worden. De zonneladder dwingt in die gevallen de grondeigenaar en de projectontwikkelaar om verder te kijken dan alleen naar de mogelijkheden voor een zonneveld. In deze gevallen zullen de eerste treden worden benut.

Vraag 17. (aan gemeente en initiatiefnemers)

Zijn de natuurorganisaties van NNN, Natura 2000 en NPUH geraadpleegd over dit initiatief? (voor het Binnenveld zijn LTO en ANV geraadpleegd)

Antwoord gemeente Rhenen: De gemeente heeft u als omwonenden als eerste benaderd. De werkgroep milieubeheer Rhenen (WMR) is vervolgens benaderd om samen met ecologen het gebied te verkennen. De andere organisaties zullen nog geraadpleegd worden.

Antwoord Solarfields: Verschillende natuurorganisaties en belanghebbenden zullen worden geraadpleegd om de ecologische situatie zo goed als mogelijk in kaart te brengen en daar maatregelen voor te treffen. Denk aan het WMR, Eelerwoude en de Provincie Utrecht.

Vraag 18. (aan gemeente en initiatiefnemers)

Vrijwel alle omwonenden hebben gekozen voor de plek waar ze nu wonen vanwege de groene vrije ruimte en de bossen van de Utrechtse Heuvelrug. Hiervoor hebben ze ook een prijs betaald. Door de nabije plaatsing van zonnepanelen en windmolen in dit omsloten gebied wordt de leefomgeving ernstig verstoord voor mens en dier.

Hoeveel geld is er gereserveerd voor planschade?

Antwoord Solarfields: De effecten van het initiatief op de waarde van huizen is op deze locatie nog onbekend. Er wordt door de initiatiefnemers en de gemeente Rhenen een planschadeovereenkomst getekend, waardoor de initiatiefnemer eventuele planschade zal moeten vergoeden. Een huishouden zal zelf deze procedure moeten starten.

Vraag 19. (aan mw de Heer)

Mw de Heer heeft geantwoord op een vraag van een partij uit de gemeenteraad dat er naast energiebesparing en het vol leggen van geschikte daken met zonnepanelen er één (of zijn het er twee?) windturbine nodig is. Maakt deze windturbine deel uit van het plan Remmerden en zo ja waar wordt die gerealiseerd?

Antwoord mevrouw De Heer: Om energieneutraal te worden, zullen we naast energiebesparing ook energie duurzaam op gaan wekken. In de Routekaart Energietransitie zijn hier verschillende scenario's voor geschetst. Hoe meer zonnenvelden er komen, hoe minder windmolens en andersom. Een windmolen maakt nu geen deel uit van het initiatief. Het gebied achter Remmerden is wel een gebied waar we nader onderzoek gaan doen naar de mogelijkheden voor het opwekken van windenergie. Zo staat het voor de gemeente Rhenen ook beschreven in de Regionale Energiestrategie (zie www.resfoodvalley.nl).

Vraag 20. (aan Solarfields)

Welke subsidies worden aangevraagd? (SDE++, SCE, ...?)

Antwoord Solarfields: Er zal SDE++ subsidie worden aangevraagd.

Vraag 21 (aan gemeente en initiatiefnemers)

Waarom wordt de restruimte langs het spoor (ruim 5km) niet benut?

Antwoord gemeente Rheden: De mogelijkheden voor de restruimte langs het spoor worden ook onderzocht. Deze aanvullingen zijn ook nodig voor het halen van de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn.

Antwoord Solarfields: Solarfields zal gaan onderzoeken of deze locaties interessant kunnen zijn voor een zonnepark. Indien dat het geval is, neemt het uiteraard nog niet weg dat de locatie Remmerden een optie blijft om een zonnepark te ontwikkelen.